

S p e r r e f r i s t

mandag 1. mai 1972 kl. 12.00.

FRYGVE BRATTELI

1. Mai-tale på Karlsøy.

(utdrag)

Det norske Arbeiderparti har alltid lagt stor vekt på å arbeide i god kontakt med de aktive fiskerne. Vi er stolte av den tradisjon som går tilbake til Karlsøy. Hit kom Alfred Eriksen som ung prest. Her reiste han fiskerne til strid for mer menneskelige forhold. Bladet "Nordlys" ble startet og en rekke år utgitt på dette sted. Og Troms fylke sendte Arbeiderpartiets tre første representanter til Stortinget i 1903.

Fisket er i flere henseender et utsatt yrke og det har ofte stått strid om de utviklingsretninger som skulle velges. Også i vår tid er det store forandringer og sterke brytninger. Tallet på fiskere var 61.000 i 1960, mens det i dag er halvert - nærmere 30.000. Trass dette er fangstmengden holdt oppe, ja endog økt.

Store forandringer skjer videre i fiske, i tilvirkning og i markedsføring. Enda mer enn tidligere er det så at oppgavene bare kan løses i nært samarbeid mellom fiskernes og næringens organisasjoner og staten. Arbeiderpartiet og Regjeringen er rede til et slikt aktivt samarbeid for å løse fiskerienes problemer for dagen og fremtiden.

Kapasiteten i verdens fiskerier er i dag større enn fiskebestanden kan tåle. Vi er derfor interessert i å være med i internasjonalt samarbeid for å verne fiskebestanden. Vi må også ta del i felles tiltak mot at havene skal brukes som den industrialiserte verdens søppelkasse.

Med den sterke nedgang i tallet på fiskere vil de alene, med sine familier, ikke være nok til å holde oppe bosettingen i mange kyststrøk. Det vil derfor være nødvendig med mest mulig videre foredling av moderne fiskeprodukter, også for å sikre størst mulig sysselsetting og inntekter. Og det vil være økende behov for annen industriell virksomhet for å sikre sysselsetting og bosetting på steder der folk vil slå seg til i framtidens Nord-Norge.

Høyere bearbeidede fiskeprodukter og også nye industriprodukter vil være avhengig av store og stabile eksportmarkeder. Nord-norsk næringsliv er enda mer enn landet som helhet avhengig av sikre eksportmarkeder. Å etablere slike markedsforhold er en hovedoppgave for å trygge framtidig nord-norsk virksomhet og bosetting.

Jeg kjenner til den store interesse for utbygging av en produksjonsbedrift i Torsvåg. Fiskeridepartementet er interessert i så snart det er råd å få denne saken avklaret. Jeg håper det gjennom disse kontakter vil være mulig å finne fram til et økonomisk forsvarlig anlegg.

Arbeiderpartiet går inn for at staten sammen med fiskerinæringens organisasjoner og yrkets utøvere

skal finne fram til rasjonelle former for en sentralisert eksport og et vel utbygd markedsføringsapparat. Ved et sentralt salgsorgan vil det være store muligheter for å regulere produksjonen etter de aktuelle avsetningsmuligheter og dermed redusere risikoen for periodiske avsetningskriser. De sterke variasjonene i fiskeforekomstene skaper i seg selv mer enn nok av usikkerhet i næringen.

Moderne vareomsetning domineres av selvbetjeningsbutikkene. Dette stiller helt andre krav enn før til presentasjonen av de varer som skal selges. Varene må så å si selge seg selv. Om næringens utøvere samler seg om et stort markedsføringsapparat, øker det mulighetene for et omfattende og stabilt salg av merkevarer. Et slikt selskap bør organiseres som et samvirke til fordel for alle som virker i næringen.

Strengere reguleringer for å verne fiskebestanden gjør det nødvendig å nytte alt råstoff og i høyere foredling.

For å ta vare på råstoffet er det tatt initiativ til å få satt i gang dobbeltfrysing av fisk, en sak som må ansees teknisk løst.

Regjeringen har for kort tid siden oppnevnt Fiskerinæringens forskningsråd, og det er vedtatt å knytte høyere fiskeriundervisning til Universitetet i Tromsø. Rettledningstjenesten for fiskeriene blir nå organisert i fylker og kommuner. Loven om Statens Fiskarbank er endret slik at den kan gi lån også til virksomhet på land. Jeg nevner også at lov om ferie for fiskerne vil bli vedtatt i nær framtid.

Tallet på fiskere er halvert på vel 10 år og gjennomsnittsalderen er høy. Forutsetningen for god rekruttering i fiskerinæringen og for trygghet i kyststrøkene er en modernisering av næringen. Samtidig må det bygges ut lokalsamfunn med et allsidig tilbud av arbeidsplasser, utdanning, sosiale og kulturelle goder. Dette er Arbeiderpartiets syn og det bør prege den nye utbyggingsplan for Nord-Norge som nå er under arbeid.

Jeg håper det ikke går for lang tid før den nye utbyggingsplanen kan legges fram. Komitéen opplyser at den tar sikte på å legge innstillingen fram i sommer.

Når den kommer, er det viktig at den ikke bare havner på noen sentrale skrivebord. Innstillingen bør gi materiale til en omfattende vurdering av hele landsdelens framtidige vekstmuligheter.

På hvert eneste sted der det bor folk bør det gi anledning til en realistisk diskusjon og vurdering av stedets framtid. Er det steder som er for små eller for avsides til at folk vil fortsette å bo der, er det best å få det avklart. Særlig viktig er det å klarlegge om nye generasjoner vil knytte sitt liv og virke til stedene. Vi må se i øynene at mange av våre forfedre har levd sitt liv i en fattigdom som nye generasjoner ikke vil la seg by.

Så får en sette kreftene inn på en planmessig utbygging av de steder som er liv laga. Men disse avgjørelser skal ikke tas over hodet på de mennesker det gjelder. Derfor er det så viktig at folk på hvert eneste sted tar livlig del i den avklaring som

skal forme den videre planlegging og utbygging av de nordlige landsdeler.

Ikke alle råd er like gode. Minst gode er de råd som kommer fra romantikere som selv har satt seg godt til rette med god inntekt i vel etablerte tettsteder, og som sender formaninger tilbake til sine fedres grender om at folk under alle omstendigheter må være tro mot heimstaden. - Det landsdelen trenger - på hvert sted - er råd fra de mennesker som selv skal bære sorger og gleder ved sitt valg av varig bosted.